

a přáním (Rusko a Evropa). Že se při tom setkává namnoze s prudkou invektivou s druhé strany, která svoji impetuóznost nemůže nikdy odůvodnití své odmítavé stanovisko argumenty vskutku přesvědčujícími a dostatečně fundovanými, je již příznakem českého života jak předválečného, tak i poválečného; leč Veliký Zápasník stojí zde stále vzpřímen a nedotčený, připraven k zápasu.

Tak jej zastihuje světová válka; od pracovního stolu filosofa vstupuje na forum světového dějství, a On, který tak často se ocitl v rozporu spíše s oficiálním smýšlením národa než se smýšlením v pravdě lidovým, bleskem svého genia a dobrotivým darem Osudu ihned chápe situaci a zasahuje v dramatické dějství vlastního národa a státu, aby po létech utrpení přinesl nejskvělejší dar, samostatný československý stát.

Ať jsou jakékoliv kritiky neb jakákoliv mínění, ať differují neb se rozcházejí, před touto prací nutno skloniti v úctě hlavu a postáti v oddaném, tichém a vroucím přemýšlení nad tímto Dilem; jistě jsou Legie integrující součástíkou této gigantické práce, ale je zajištěn dovoleno, dáti výraz svému přesvědčení, i když někdy nesouhlasíme: nikdy nepřestaneme ctít.

To jsou svatá slova Carlylova: »Jedna věc je nám útechem, že velcí mužové, ať je jakýmkoliv způsobem pojmáme, jsou vždy prospěšnou společností. Nemůžeme hleděti třeba nedokonale na velkého muže, abychom se něčemu od něho nenaučili. On jest živoucí pramen světelný, jemuž býti na blízku je dobré a milé. Světlo, které osvětluje, které osvítilo temnotu světa, a to pouze ne jako rozžatá lampa, ale jako přirozené těleso světelné, svítící darem nebes; zářivý pramen světelný, jak pravím, vrozeného nadání, mužnosti a hrdinné urozenosti, v jehož paprscích pociťují blaho všechny duše.«

A nyní, kdy náš první prezident slaví své osmdesáté narozeniny, stav notářský sklání se v úctě a oddanosti před touto výraznou postavou, před hlavou muže, který bezesporně vykonal nesmírně mnoho pro svůj národ: naše vroucí přání se spojují, aby Bůh jej zachoval ještě na dlouho osvobozenému státu.

Nemohu si odpustiti, abych jako finale necítoval ještě strofu z oné visionářské básně Vrchlického, již opěvuje osvobozenou Vlast:

Pak věřím, po letech že zvěst
k nám dojde,
divý ples procitne v našem
prachu,
že trůníš v moci své, ve staré
slávy nachu, ve lásce dětí
svých jsouc silna s v o b o d o u!

Dr. Čulík:

Jazykové směrnice při úřadování notářů.

Sbor notářů notářské komory v Brně usnesl se 20. října 1929 doporučiti všem notářům komorního obvodu, aby se při svém úřadování řídili těmito zásadami:

I. Při zastupování dle § 5 n. ř. platí právo zastoupené strany.

II. Při soudním komisařství právo platící pro soud.

III. Při úřadování dle § 1 n. ř.

a) mimo obor menšinového úřadování: jazyk státní.

b) za podmínek menšinové úřadování:

1. notářské spisy a protokoly:

aa) jsou-li zúčastněny samé menšinové strany, celé pouze jazykem menšinovým.

bb) jinak jazykem státním a vložkami v jazyku menšinovém, jež obsahují prohlášení menšinové strany.

2. snímky notářských spisů, ověřovací a pověřovací doložky a snímky z osvědčení: dvojjazyčně (jazykem státním a menšinovým). Vpisky znění notářského spisu znění protokolu o valné hromadě a o událostech a směnky pojmu se ve svém původním znění.

3. neznají-li všechny strany jazyka chystané listiny dlužno postupovati dle §§ 63 až 65 n. ř. Nelze-li tak, dlužno úkon odepřítí. Dále se navrhuje, aby nový notářský řád byl též opatřen podrobnými jazykovými předpisy.

Tyto návrhy předložily komory v Brně a Olomouci ministerstvu spravedlnosti, jež o tom zavedlo anketu. Při ní ministerstvo prohlásilo, že jest ochotno vyjít požadavkům těm vstříc, ovšem za šetření jazykového zákona, a vydati zvláštní výnos o směrnících jazykových.

Návrh notářských komor moravských vyvolán byl tíživou situací, v níž ocitli se notáři při svém úřadování a ve své agendě notářské při jednání s příslušníky jazykových menšin a s cizinci.

V této situaci ocitli se nejen notáři v okresích s 20% jazykovou menšinou, ale i v okresích jiných, zejména ve velkých městech, v nichž jest styk notářů s jinojazyčnými osobami značný.

Nelze ale přehlížeti, že tatáž tíživá situace stíhá notáře i v jiných státech, neboť notáři v jiných státech sepisují notářské listiny pouze v oficiálním jazyku a jistě nikomu nenapadne do toho si stěžovati. Marně dožadovala by se strana na př. ve Francii neb v Německu sepsání notářské listiny v jazyku českém, byť i notář byl tlumočnickem tohoto jazyku.

U nás ovšem totiž tato vystupuje proto zřejměji, že až dosud a zejména za starého Rakouska mohl notář sepisovati v jazycích v zemi obvyklých, byl-li k tomu dle § 12 n. ř. zmocněn, a v jazycích cizích, byl-li tlumočnickem jazyka tohoto; dále proto, že u nás v našich státech jazykové menšiny jsou početnější než ve státech jiných a konečně proto, že notář podle našeho čl. práva není výhradním listinným a osvědčovací orgánem, jak tomu jest ve státech jiných a následek toho je, že nemůže-li příslušník jazykové menšiny u notáře docíliti sepsání listiny ve svém jazyku, utíká se k jinému právnímu zástupci a dává přednost, pokud to možno, sepisovati listiny soukromé v jazyku svém.

Návrh komor shora uvedených sleduje dvojí účel: umožniti stranám, aby dosáhly listin psaných v jejich menšinovém jazyku a ulehčiti a usnadniti úřadování notářů.

Z těchto důvodů lze návrh moravských komor vítati.

Jiná jest však věc, zda-li tento návrh má naději na úspěch a zda-li jest vůbec možný. Návrh moravských komor vyšel patrně z podnětu, které učinil svého času Dr. Liska v Č. Pr. v dubnu a květnu 1926 a v květnu, červnu, září a prosinci 1927.

V těchto svých článcích vycházel Dr. Liska z nesprávných, dle mého názoru, premis. Totiž v prvních článcích z nesprávného názoru, že notář není orgánem státním a v článcích z r. 1927 z nesprávného názoru.

že notář nemoha sepisovati listiny s osobami státního jazyka neznalými, octne se v rozporu s ustanovením § 35 n. ř. a za druhé z názoru, který pokládal za důsledek prvního náhledu, že právě vzhledem na tuto nemožnost dlužno zachovávat notáři předem předpisy notářského řádu, jestliže jsou v odporu s jazykovým zákonem.

Premisse druhá jest patrně nesprávná, neboť jazykový zákon jest zákon ústavní, který dlužno předem a za všech okolností respektovati, a který nemůže ustoupiti notářskému řádu, nehledě ani k tomu, že zákon jazykový jest pozdější a že tudíž deroguje zákon dřívější.

Ale i první premisse jest lichá, neboť není správné, mluví-li Dr. Liska o absolutní nemožnosti sepsati notářskou listinu s osobou jazyka státního neznalou. Pro takovýto případ má nynější notářský řád předpis v § 63, totiž předpis o přibrání tlumočnicka. Totéž ustanovení má notářská osnova v § 162.

Podobným způsobem zřizují strany neznalé státního jazyka notářské listiny i v jiných státech.

Bude proto sepisování listin notářských s osobami státního jazyka neznalými sice obtížnější (pro notáře), ale nikoliv nemožné. Tím padá celý závěr, který z těchto premisí učinil Dr. Liska.

Zdá se mi, že přehlíží se hlavní věc, totiž, že jazyková otázka i pro notáře rozřešena byla ústavním zákonem ze dne 29./2. 1920 čís. 122 a vlád. nař. ze dne 3./2. 1926 čís. 17, jež není obyčejným prováděcím nařízením ministerským, nýbrž součástí jazykového práva našeho, a že těmito zákony prohlášení byli notáři jednou provždy za orgány státní.

Tím derogována byla veškerá dřívější jazyková pravidla obsažená v jiných zákonech a tudíž také jazyková pravidla obsažená v notářském řádu. O používání jazyka platí nyní kategoricky pouze normy ústavního zákona a jazykového nařízení.

To vyřkl zcela zřejmý Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí plenárním ze dne 10. prosince 1928 čís. 1315/28 a ze dne 18. března 1929 čís. 5463/29.

V těchto rozhodnutích uznal soud ten, že funkce notáře spadající pod § 1. n. ř. a § 4. zákona ze dne 6./3. 1906 čís. 58 jest funkcí státního orgánu podléhající předpisům jazykového zákona a nařízení.

Platí proto o této funkci vše to, co jsem uvedl ve svém článku únorovém a březnovém čísle Č. Pr. v r. 1926.

Ani článek prof. Dra. Sperla uveřejněný v Not. Zeit. čís. 9—10 v r. 1929 na této věci nemůže ničeho měniti, nehledě ani k tomu, že článek ten není ani historicko-právně ani vědecky náležitě odůvodněn.

Ostatně proti jasnému znění jazykového zákona jest projev náhledu i kdyby byl náhled ten pronesen sebe věhlasnějším vědcem — marným. Platné právo nezmění ani sebekrásnější úvaha vědecká.

Jako orgán státní podléhá notář nejen jako soudní komisař, ale i při svém úřadování ve smyslu § 1 n. ř., tudíž při sepisování notářských listin a osvědčení ustanovení § 1. jaz. zák. a § 36 a 58 vlád. nař.

Jest tu sice snaha tuto pravdu, kterou vyřkl i Nejvyšší správní soud, popíratí a náhled opačný odůvodňovati tím, že notářská listina a protokol o osvědčení obsahuje projev strany a tedy jakousi žádost strany, která dle jazykového práva může být podána od příslušníka jazykové menšiny v dotyčném okrese menšinovém, má-li vztah k tomuto okresu v jazyku menšino-

vém a že pouze snímky a osvědčení jsou vyřízením této žádosti strany.

Vzhledem k tomu návrh moravských komor také rozeznává notářské spisy a protokoly a z druhé strany snímky.

Tento náhled jest však úplně nesprávný a odporuje dějinovému vývoji.

Podle římského práva a pozdějšího práva obecného měli sice notáři sepisovati se stranami informace t. zv. scheda, imbreviatura, abreviatura, rogatio, forma, protocollum. Tento protokol, který nařízen byl notářům i notářským řádem Maxmiliána z r. 1512, měl obsahovati pouze hlavní podstaty právního jednání, zkráceně uvedené a teprve podle tohoto protokolu sepisoval notář koncept a hlavní instrumentum. (Viz Oesterley Notariat II. (49).

Žádost strany byla i tenkrát přednesena notáři ústně a notář pouze za účelem paměti a zachování vůle strany sepisoval tuto schedu neboli protokol, které podpisoval notář a svědkové, nikoliv i strany.

Za nynější doby odpadla povinnost sepisovati takovýto protokol. Strana přednese notáři svou žádost ústně, ten sepíše si informaci aneb jen poznámky a přikročí ihned k sepsání notářské listiny. Tato notářská listina neobsahuje žádost strany a nelze ji proto pokládati za podání, nýbrž za vyřízení.

Notářská listina není duševním produktem strany, nýbrž notáře, který ji koncipuje a který vyzvíděv pravou vůli stran, vlévá ji do právní formy. Nejméně vyjde najevo, že listina notářská jest »vyřízením« a nikoliv »podáním« při tak zv. brevet, kdy notářská listina vydává se straně v prvopise, tudíž jistě vyřízení a nikoliv podání.

Při osvědčování a protokolech o tom sepisovaných mohlo by se spíše zdáti, že dotyčný protokol notářem sepsaný jest podání strany a snímek z osvědčení, vyřízením. Ale ani zde tomu tak není. Notář sice v protokolech uvádí, že »k žádosti« strany provádí ten který úkon na příklad osvědčení usnesení valných hromad, projevení prohlášení straně jiné atd., avšak zde zmínka o tom, že děje se tak »k žádosti« strany neznamena, že uvádí se žádost strany do protokolu, nýbrž i v těchto případech rogatio strany děje se ústně a v protokole činí se jen zmínka o tom, jaksi na odůvodnění, že úkon provádí notář k žádosti strany.

Pokládám proto i v případech osvědčování protokol nikoliv za »podání« strany, nýbrž za »vyřízení«, kterým skutečně jest, poněvadž notář uvádí v něm vše, co vykonal, zejména uvádí v něm usnesení, která se stala na valných hromadách a schůzích, prohlášení, které učinil straně atd.

Náhledu mému nasvědčuje také okolnost, že strana nemusí žádati za úkon ústně, nýbrž i písemně, i telegraficky, v kterémžto případě její dopis neb telegram připojí se k protokolu. Tím vychází najevo, že protokol není rogatio, nýbrž vyřízení. Nejlépe opět to viděti jest při protestu, který vydává se straně v originále a který jistě jest vyřízením, ačkoliv v něm se uvádí, že úkon děje se na požádání a ve jménu dotyčné strany.

Jisto jest, že ověřovací protokol není podání strany, poněvadž neobsahuje žádnou žádost jejich, nýbrž v ní notář konstatuje správnost podpisu.

Náhled zde vyslovený nalézá též opory v čl. 1 vládního nařízení, v němž výslovně se stanoví, že or-

gány státní mají sepisovati jen v jazyku státním lit. b.: prohlášení stran úředním zápisem lit. c) o nich jednati a o jednání sepisovati zápisy, kdežto podáním strany dle čl. 3. rozuměti dlužno ústní neb písemní žádost za úřední výkon. Rozdíl jest v tom, že dle čl. 36 vl. nař. jsou povinny orgány státní přijímati od příslušníka jazykové menšiny podání v jejich jazyku, vztahuje-li se na věc, pro níž jsou příslušný a pro jejich vztah k okresu s jazykovou menšinou, kdežto vyříditi podání takové má se státi jen v jazyku státním neb i menšinovém ve smyslu čl. 18 až 35 vl. nař.

Z toho plyne, že notář, jehož působnost nevztahuje se na žádný okres s kvalifikovanou jazykovou menšinou, nesmí přijímati podání stran v jiném jazyku, než státním a jen v tomto jazyku smí podání vyřizovati. To znamená, že smí notářské listiny, ať již spisy neb protokoly, sepisovati pouze v jazyku státním.

Notář, jehož působnost vztahuje se i na okresy s kvalifikovanou menšinou jazykovou, musí přijímati žádost strany i v jazyku menšinovém, jde-li o příslušníka této menšiny a dále vztahuje-li se věc, o níž jde (právní jednání), na okres s jazykovou menšinou.

Jest nyní otázka, zdali jest možno toto zákonné ustanovení změnit.

Příznávám loyálně, že změna byla by v tom ohledu žádoucí, aby se vyšlo obecenstvu jazykové menšiny vstříc a aby se úřadování notářů s příslušníky jazykové menšiny usnadnilo. Zdánilivě jest tu možna dvojitá cesta: Extensivnější výklad zvláštním výnosem ministerstva spravedlnosti, jež by stanovilo bližší pravidlo pro užívání jazyků při listinách. Výklad ten, nemaje ale legálnosti, nemusily by soudy respektovati; ovšem měl by alespoň ten výsledek, že notář, řídě se tímto výnosem, nemohl by býti poháněn k zodpovědnosti trestně-kární. Tím ale by právní jistota pro stranu nebyla zabezpečena.

Soud totiž má právo zkoumati, zdali nařízení ministerské neporušuje zákona a porušuje-li jej, není povinen se jím řídit. Soud mohl by proto vším právem na příklad zamítnouti tabulární žádost za vklad věcného práva na základě notářské listiny, která by nebyla sepsána podle jazykového zákona. Podobně mohla by strana, která později nesouhlasila by s notářskou listinou, namítati neplatnost notářské listiny a domáhati se sporem jejího zrušení. Dle § 66 not. ř. nemá notářský spis, při kterém bylo opomenuto ustanovení § 54 a 65, moci veřejné listiny.

Mezi těmito paragrafy nacházející se i jazykové předpisy, které jazykovým zákonem byly zrušeny a na jejichž místo nastoupila platnost ustanovení jazykového zákona.

Jistě, že by právní zástupcové, kteří dosud na tuto okolnost nebyli upozorněni toho využili a domáhali se pro své mandanty zrušení notářské listiny v těch případech, kdy ku platnosti právního jednání jest zapotřebí formy notářského spisu neb neplatnosti osvědčení zejm. při protestu. Následky toho byly by nedozírné a pro strany i notáře smutné.

Nová osnova notářského řádu stanoví se v § 142, že o tom, v jakém jazyku jest sepisovati notářské listiny, platí předpisy jazykového zákona.

Poněvadž tento paragraf nachází se v oddílu jednájícím o všeobecném úřadování notářů, platí pro notářské listiny všeho druhu (i osvědčení) a vzhledem k to-

mu, že znění tohoto ustanovení jest kategorické («jest sepisovati»), plyne z toho, že musí veškeré listiny sepisovány býti podle zásad jazykového zákona. Z toho lze odvozovati, že nejsou-li tak sepsány, nejsou platny, aneb aspoň nemají moci veřejné listiny.

Tomu nasvědčuje ustanovení článku XII, nově osnovy notářského řádu, dle kterého notářské listiny, které vyhovovaly v den sepsání platným zákonným předpisům, zachovávají moc veřejných listin, byť i neměly všech náležitostí podle nového notářského řádu a notářské listiny, sepsané před 4. únorem 1926, zachovávají moc veřejných listin i tehdy, když byly sepsány výhradně v řeči menšinové.

A contrario dlužno proto souditi, že listiny notářské, sepsané výhradně v jazyku menšinovém po 4. únoru 1926, nemají moci veřejných listin a jestliže právní jednání v nich obsažené podmíněno jest formou notářského spisu, jsou právní jednání v listinách těch obsažená, neplatná.

Jsem jist, že Nejvyšší soud, jenž přísně dbá vším právem zachování jazykového zákona v obou případech v cestě nesporné i sporné, přiklonil by se k náhledu, že na základě listiny formelně neplatné, nelze povolití zápis knihovní a že právní jednání v něm obsažené a vyžadující formy veřejného spisu notářského, jest neplatné.

Pochybují, že by v těchto případech zproštěn byl notář své civilně-právní zodpovědnosti, poněvadž má a musí znáti zejména ústavní zákon, který má plniti bez ohledu na výnos ministerský s ním v odporu jsoucí.

Druhá a vlastně jediná cesta jest: změna vládního nařízení ze dne 3. února 1926 č. 17. novým vládním nařízením, kterým by byly stanoveny přesně směrnice pro používání jazyků v listinách notářských. Každý jiný způsob pokládám za nemožný, ano za nebezpečný jak pro strany, tak také pro notáře.

Nemohu proto naprosto souhlasiti s doporučením notářských komor moravských, daným příslušníkům jejich komor, poněvadž přece komory nemohou ničeho měniti na ústavním zákoně.

Změna vládního nařízení jest možnou, neboť dle § 8 zák. ze dne 29. února 1920 č. 122 bylo výslovně stanoveno, že zevrubnější provedení zákona jazykového stane se nařízením státní moci výkonné, jež upraví v duchu zákona užívání jazyka i pro veřejné orgány.

Jest tudíž v moci vlády, vydati směrnice pro používání jazyků pro úřadování notářů; ovšem s něrnice ty musí odpovídati duchu zákona.

Mohlo by se namítati, že vláda jazykovým nařízením provedla již jazykový zákon. Jistě ale neodporovalo by zákonu, kdyby vláda toto prováděcí nařízení své doplnila vzhledem k tomu, že ustanovení jazykového zákona o »podání« stran a »vyřízení« jejich, se na notářské úřadování zcela přesně nehodí. Duch jazykového zákona spočívá v tom, že veškeré úřady a veřejné orgány musí ve styku se stranami jednati tak, aby nebyla porušena hlavní zásada jazykového práva československého, totiž že oficiálním, totiž státním jazykem jest jazyk československý.

Proto veškeré projevy, které činí notář mocí svého úřadu jako státní orgán (mocí svého officia), musí se státi v jazyku státním. To platí zejména o vnitřním úřadování notáře, o vedení rejstříků a seznamů, to platí dále o úvodu a zakončení každé notářské listiny, ať spi-

su neb protokolu a o podpisu notáře jako orgánu státního.

Obsah listiny, jenž obsahuje projev strany, mohl by se státi u příslušníků jazykové menšiny v okresích s jazykovou menšinou a při vztahu dotyčného jednání na tento okres v jazyku dotyčné strany, nejsou-li též zúčastněni nepřislušníci této menšiny.

Při osvědčeních mohl by se do protokolu pojeti v jazyku menšinovém za těchže předpokladů projev příslušníka jazykové menšiny, což by bylo dle mého náhledu možno jen v případě § 83 n. ř., poněvadž ve všech ostatních případech osvědčování nejedná se o projev strany, nýbrž o notářský úkon osvědčovací, jenž státi by se musel v jazyku státním a v případě § 36 vl. nař. i v jazyku menšinovém. To platí zejména o doložkách ověřovacích a pověřovacích, o osvědčování valných hromad a schůzí, o životě osoby, o doložkách překladových atd.

Bez změny vládního nařízení nebylo by radno, aby notáři uchýlovali se od ustanovení jazykového zákona.

V tomto smyslu podala také notářská komora pražská své připomínky min. spravedlnosti.

Dr. Emil Wiesenberger:

Kapitoly z práva poplatkového, zasahující do činnosti notářů.

(Pokrač.)

Narovnání mezi dědici.

§ 7. zákona č. 74/1901 mluví o narovnání mezi dědici. Ustanovení toto bylo převzato také do dědické novely z roku 1915 č. 278 ř. z., a bylo rozšířeno i na pouhé odkazovníky (§ 14). Podmínkou jest, že narovnání uskuteční se před odevzdáním pozůstalosti, třeba i po přihlášce. Podle toho, obdrží-li dědic, spoludědic, odkazovník narovnáním podíl větší než by mu náležel mocí práva dědického, nelze v tom spatřovati nové právní jednání a vyměří se dávky tak, jako by mu vše připadlo převodem na příp. smrti.

Vzdal-li se dědic neb odkazovník svého podílu po přihlášce, avšak před odevzdáním pozůstalosti ve prospěch určitých osob (kvalifikované zřeknutí se) pak zde není žádného nového právního jednání jen takřka, stalo-li se vzdání bez výhrady a tudíž, pokud by se nápad na tyto osoby uskutečnil i tehdy, kdyby zřeknutí se nebylo znělo ve prospěch určitých osob.

Vzdal-li se tedy na příklad synovec zůstavitelův třeba i po přihlášce, ale před odevzdáním pozůstalosti, ve prospěch dětí zůstavitelových, pak zde není nového právního jednání (sazba poplatku však jako pro synovce, poněvadž jest vyšší) vzdal-li by se však též synovec ve prospěch Ústřední Matice Školské, pak jsou zde nápadu dva, jež se oba spolpatní.

Dělení spoluvlastnictví.

K pochybnostem zavdává výklad § 8. zák. č. 74/1901, jedná-li o dělení spoluvlastnictví (smlouvy dílčí, dissoluční), jedná-li se tedy o zrušení ideálního spoluvlastnictví a dělení na fyzické části.

Vezměme příklad:

Bratři A, B, C, jsou na základě dědictví po otci spoluvlastníky domu v Praze v ceně 400.000 Kč, hospodář-

ství na venkově v ceně 450.000 Kč a parní pily v ceně 350.000 Kč, každý jednou třetinou.

Smlouvou ze dne 15./1. 1926 rozdělují tyto objekty mezi sebe tak, že bratr A převezme dům v Praze v ceně 400.000 Kč, bratr B hospodářství v ceně 450.000 Kč, bratr C parní polu v ceně 350.000 Kč. Úhrnná cena těchto reálit činí 1.200.000 Kč, tudíž cena jednoho ideálního podílu 400.000 Kč.

Podle dílčí smlouvy bratr A nezískává ani neztrácí ničeho, bratr B nabývá objekt o 50.000 Kč cennější, bratr C objekt méně cenný o 50.000 Kč, než obnášely jejich ideální podíly.

§ 8. odst. 2. citov. zák. stanovil pro tento případ, že se má z většího nabytí bratra B o 50.000 Kč měřiti převodní poplatek (a to podle sazby vypadající vzhledem k celkové hodnotě hospodářství — mluví se totiž o hodnotě věci vůbec). Jelikož však cit. § 8 odst. 2. byl šem 7. zákona č. 31/1920 zrušen, zdálo by se, že poplatek ten odpadá. Avšak první odstavec cit. §u 8 nebyl zrušen a zůstal v platnosti. Jelikož pak se tam praví, že dílčí smlouvy nejsou předmětem převodního poplatku potud, pokud každý spoluvlastník neobdrží více, než činí hodnota jeho podílu na jednotlivé věci nebo na celém jmění, možno žádati poplatek z většího nabytí. Judikatura správního soudu v tomto směru posud není vyvinuta a dlužno tedy vyčkati. Existuje však nálež správního soudu č. 16658/1922, který vyslovuje zásadu, že převezma-li jeden ze společníků celou nemovitost, patřivší v šem společníkům rovným dílem, jest zde sice případ § 8 zák. č. 74/1901, avšak reální poplatek dlužno zapraviti z plné hrubé hodnoty dvou třetin podílů reality, o něž se podíl třetího společníka zvětšuje.

Případy, kde šlo o rozdělení neb převzetí společného majetku movitého, nebyly dosud předmětem judikatury správního soudu a nelze tudíž dáti bližší informace. Řešení bude obdobné jako při realitách. Další komplikace v dílčí smlouvě nastává, byl-li některý neb všechny objekty zadluženy a jde-li vedle nemovitostí též o věci movité (zboží, skvosty, cenné papíry) a pohledávky.

Poplatkové výhody.

Dosti často se stává v pozůstalostním řízení, že nebývají náležitě uplatňovány poplatkové výhody, které zákon stranám poskytuje; jsou to výhody následující:

1. snížení reálního poplatku na $\frac{1}{3}$ co do částky zatížené (§ 5. zák. o dani z oboh. č. 337/1921). K tomu ovšem má se při vyměřování přihlížeti *ex offio*.
2. snížení daně z důvodu předepsání dávky z majetku podle § 25 téhož zák.
3. snížení daně dědické pro děti nezletilé a pro nemajetnou manželku zůstavitelovu podle poznámky k sazbě téhož zák.
4. snížení daně z obohacení a ev. immobilárního poplatku pro pozůstalé po padlém neb za mrtva prohlášeném vojínu podle §§ 4. a 40. zák. č. 278/1915 a poznámky k sazbě tohoto zákona.
5. započítání reálního poplatku z nabytých reálit, převádí-li se do 2 let opětne (mezi živými aneb na příp. smrti) podle § 39 téhož zák. z roku 1915.

Předlužené pozůstalosti, odevzdání *iure crediti*.

O těchto pozůstalostech obšírněji pojednává výnos min. fin. z 2./4. 1902 č. 58.373, příl. věst. m. f. č. 9.